

БАГДАЛА

Год. XI бр. 37-40, 2015.

за децу и младе

ДУНАВ
ОСИГУРАЊЕ

за Вашу заштиту!
Филијала Крушевац

БАГДАЛА за децу
књижевни часопис
Год. X бр 36/39 2015.
Изази четири пута годишње

✱

Редакција:
Љубиша Ђидић,
главни и одговорни уредник
Небојша Лапчевић, секретар
Мома Драгићевић,
Велко Стамболија
Др Бранко Ристић,
Дарјана Цветковић-Лазич,
Иво Михајловић,

✱

Гости у уредништву
Миња Субота
Добрица Ерић

✱

Гости у овом броју
Марија Стојадиновић,
Ликовни студио КЦК

✱

Насловна страна и илустрације
Тошо Борковић

✱

Број приредио:
Небојша Лапчевић

✱

Оснивач и издавач:
Књижевно клуб Багдала,
Крушевац, Мајке Југовића 7

✱

Цена овог броја 100 дин.

Претплата за 2015: 400 дин.
Претплату слати на
ж.р. Књижевног клуба Багдала, са
назнаком: за *Багдалу за децу*
205-28452-92, Комерцијална банка
Крушевац

✱

Рукописи се не враћају

✱

Припрема и штампа:
Графика СИМИЋ, Крушевац

✱

СIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
82(02.053.2)

БАГДАЛА за децу : књижевни часопис за
децу / гл. и одг. уредник : Љубиша Ђидић
- Год. X, бр. 36/39 - 2015 - . - Крушевац
(Мајке Југовића 7)
: Књижевно клуб Багдала, 2015 -
(Крушевац : Графика Симић). - 24 цм

Тромесечно
ISSN 1457-756X = Багдала за децу
COBISS.SR-ID 126441996

Драга децо Багдале,

Драга децо Крушевца, или ма ког града
или села у Србији, у нашој редакцији дуго смо
желели да издамо један овакв брoј о деци у
саобраћају. Часопис „Багдала за децу“ излази већ
десет година, а ми ту жељу, тај сан, тек сада
остварујемо.

А док смо ми сањали деца су расла и
превазилазила нас!

Научила су све о саобраћају.

Јер су то невероватно добра деца!

У саобраћају не греше деца, већ одрасли!

Зато овај број „Багдале за децу“ треба да
прочитају и проуче пре свега одрасли!

Јер они возе брже него што треба, они су
непажљиви, чак и пију, пуше, вичу, грде и псују,
свађају се, нервирају. Не поштују саобраћајне
знаке и прописе. Праве се луди...

Кад је један дечак, у *децој недељи* био
саобраћајцац у униформи, зауставио је једног
таквог одраслог возача. А тај одрасли кад је
схватио да је ухваћен у прекршају плакао је као
мало дете. А то дете се понашало као одрасли.

Времена се мењају.

Само у децем царству постоји правда.
Том матором више никад није пало на памет да
буде непажљив. Јер се застидео!

А дечак је рекао: Не могу да казним
човека који се застидео. Обећај одрасли човече
да ћеш се од сада понашати као
што се понашају честита деца.

- Да, као најчеститије дете, рекао је човек.

Тако су деца однела победу!

Јер деца уче, па ако нешто не знају о
саобраћају, она ће вредно научити, чему
служи и овај број „Багдале“.

А не као одрасли.

Живела деца!

Деца коју воле саобраћајни полицајци,
наставници, а нарочито чланови „Багдале“ и при-
јатељи овог броја Осигурање „Дунав“ филијала
Крушевац са све уредником, јер ако љубави
немамо,

ништа вам не вреди ни он,

Ваш

Љубиша Бата Ђидић

БЕЗБЕДНОСТ ДЕЦЕ У САОБРАЋАЈУ

У узрасту кад се осамостаљују као пешаци, возачи ролера, бицикала, мопеда и санки, без пратње одраслих, деца представљају најугроженије учеснике саобраћаја.

Безброј пута смо чули ону чувену реченицу својих родитеља коју и ми интерпретирамо упућујући је својој деци – Пази преко улице! Али, шта то заправо значи и како дете да се понаша као учесник у саобраћају, а да при том саобраћај не доживљава као непријатеља кога се треба бојати?

Везивање појаса

Нови закон о безбедности саобраћаја прописује између осталог и одредбе чији је циљ заштита здравља и живота деце у саобраћају. Иако су њиме предвиђене обавезе, али и санкције, он треба само да нас подсети на све оно што је и до сада требало чинити како би се заштитили малишани на улици и у возилу. Тако не бисмо смели да удовољавамо жељама деце и да их возимо на предњем седишту кола. Новим законом је то забрањено, јер пракса показује да деца с предњег седишта приликом удеса пролете и кроз појас и кроз стакло, као и да појас може да их повреди у пределу врата. Сада је предвиђено да деца буду везана сигурносним појасом на задњем седишту, а за млађе од три године обавезно је дечије седиште или корпа за превоз.

БЕЗБЕДНОСТ ДЕЦЕ У СЛОБРАЂАЈУ

Прелажење улице

Поред тога што их учимо да се улица прелази на обележеном пешачком прелазу тако што се прво погледа лево, па онда десно, пре него што се закорачи на коловоз, а ако постоји семафор, онда увек на зелено светло за пешаке, децу би требало упутити да се у урбаним срединама крећу само тротоаром или стазом за пешаке, а ако је нема, онда левом страном улице како би били видљиви за возаче који им иду у сусрет. Кад излазе из аутобуса да увек сачекају да аутобус крене, па тек онда да пређу улицу, без истрчавања на коловоз иза њега.

Принципи којих се морају придржавати деца у саобраћају

1. Бициклиста је дужан да вози по бициклистичкој стази или по коловозу уколико је дозвољено. По тротоару је је забрањено возити бицикл.
2. Возачи бицикла са мотором дужни су да возе уз десну ивицу коловоза. Бициклисти могу највише да заузму 1 метар ширине коловоза уз десну ивицу.
3. Бициклисти су дужни да се крећу један за другим, а не по двоје у поредо.
4. На магистралним и регионалним путевима забрањена је вожња бицикла деци млађој од 12 година.
5. Возач бицикла старији од 18 година може на бициклу превозити дете до осам година старости, ако је на бициклу уграђено посебно седиште, прилагођено величини детета и чврсто спојено са бициклом.
6. Дете млађе од 12 година не сме се превозити на мопеду, трициклу, мотоциклу и четвороциклу.
7. Учење вожње бицикла на јавном путу забрањено је деци млађој од 7 година.
8. Дете са навршених 9 година може да управља бициклом само у пешачкој зони, зони 30, зони школе и категорисаном путу.
9. Возачу мопеда, бицикла и трицикла је забрањено кретање на **мотопуту** (Мотопут је пут резервисан за саобраћај моторних возила осим мопеда, бицикла и трицикла)
10. Кретање пешака и вожња бицикле на аутопуту је забрањена.
11. Уколико је пешачки прелаз ближи од 100 метара, пешак је дужан да га користи за пролазак коловоза, у супротном, ако је даљи од 100 метара не мора прећи преко пешачког прелаза.
12. Организована колона пешака креће се левом страном коловоза. Размак између колона мора бити најмање 30 метара.
13. Када се организована колона пешака креће попут коловозом, зачеље колоне мора бити обележено светлом црвене боје а почетак колоне светлом жуте или беле боје (батеријска лампа)
14. Пешак је дужан да се креће левом страном.
15. Лице које ступа бицикл дужан је да се креће десном страном.
16. Млађа деца од 12 година не смеју се превозити на предњем седишту
17. Деца никако не смеју да се играју поред пута

Милан Јовановић, проф. техничког и информатике

МАЛА АНТОЛОГИЈА

ИЛУСТРАТОР И КАРИКАТУРИСТА ЗА ДЕЦУ ТОШО БОРКОВИЋ

Тошо Борковић, рођен је 1953. у Хан Пијеску. Карикатуриста - илустратор. Ради у Вечерњим новостима - Београд. Мало зна о себи и то мало што зна радо би заборавио. Неколико пута награђиван, примећен и похваљен: Златна урма Бордигера '82, Златна медаља Токио '85, Златна медаља Сао Паоло '87, Прва награда Пјер '84, '88, '92, Златна медаља Пољска 2000, Прва награда Гете института 2000, 2001, Гран при Румунија 2001... Две награде "Невен" за дечје књиге, две награде за стрип, награда за плакат, Бронзани витез, Русија за цртани филм. Живи у Београду.

Прва награда
Пјер - 1984.

Бадгала за децу: У чему сте се прво опробали: карикатура, стрип, илустрација или можда сликање, јер Ваше карикатуре по телевизији доста подсећају на слике?

Једна од 12 Разгледница
Летите на Панонском мору

Борковић: Моји први цртежи су настали на замагљеном прозорском стаклу. Некад сам цртао на водену пару а данас...

Златна медаља
Пољска - 2001.

Бадгала за децу: Радили сте више серија као што су, "Тоша" или тренутно "Скривалице" које редовно излазе у "Вечерњим новостима".

Илустрација за
Азбуквар - Ршумовић

Борковић: У Вечерњим новостима су радили највећи мајстори карикатуре, Ранко Гузина и Душан Петрић, поред таквих мајстора велика је част добити простор на страницима новина. Толико сам био иза њих да сам радио дан и ноћ да би им се приближио макар на два круга разлике. Требало ми је више од 15 година озбиљног учења и рада да би моје карикатуре доспеле на прву страну Новости.

МАЛА АНТОЛОГИЈА

Гран при
Румунија - 2001.

Багдала за децу: *Радили сте илустрације и за доста књига, како за одрасле тако и за децу; а између осталог и мултимедијални Интерактивни речник за децу. Да ли је теже радити за децу или напротив, лакше?*

Карикатура са изложбе у
Хон Конгу

Борковић: Велики број књига сам илустровао и то увек са већим поштовањем и трудом сам радио књиге за децу.

Серија бојанки

Багдала за децу: *Нисмо поменули цртани филм, реците нам нешто о томе? Има ли још нешто што нисмо поменули што чини посету Вашег стваралачког корнуса?*

Прва награда
Токио - 1985.

Борковић: Цртани филм је фантастична авантура. Чаролија је оживети цртеже. Велики рад и велико уживање.

Корице за књигу
Књига о цунги

Багдала за децу: *Порука или препорука за крај: читањима, колегама, итд. или свима заједно.*

Карикатура

Борковић: Нема бољег лека од смеха. Нема здраве заразе осим ако вас заразе смехом. Етна је најснабдевенија апотека смеха на интернету а и шире. Срдачан поздрав читаоцима Багдале за децу.

Корице за књигу
Плави чуперак

Требало је имати петљу па се родити у Хан Пијеску 2. јануара 53.

Тај дан је био хладан као пингвинов табан.

Пролазили су дани и године али зима никако.

Најлепши украси наше куће су били прозори.

МАЛА АНТОЛОГИЈА

ДРАГАН ЛУКИЋ (1928-2006)

АУТО-ПУТ

По ауто-путу лете меци
у два смера:
то два револвера
испуцавају
аутомобиле
из револвера.

Сара Михајловић III₂

ШУГЕ

Аутомобили по граду лете
као да јуре једни друге,
као да се играју „шуге“ -

А онај, паркирани крај
тротоара,
искочио је из игре
па се одмара.

Игра траје дању и ноћу
и годинама је дуга, -
али се не зна ко кога јури
и нико не зна ко је „шуга“.

Саобраћајци кажу: - То је добро,
а шофери: - То је права
срећа,
јер ако аутомобил, „ошуга“.
то би била саобраћајна
несрећа.

Јулијана Лапчевић VI

Дарко Ристивојевић

МАЛИ ГРОФ У ТРАМВАЈУ

Једна је жена
у трамвају
дигла грају.
Чупкала је муф
и викала: - Уф!

Какав је то ред
кад ту седи дед
и још не знам кој'
а не синчић мој!

А синчић је мleo
као жрвањ бео:
- Мама ја бих сео.
Мама, ја бих сео.

Устао је дед
да не квари ред.
Синчић реко: - Оф!
и сео ко гроф.

Јана Јовановић

ТРОЛЕЈБУС И ТРАМВАЈ

- Ја две троле, а ти једну.
- Ја две шине, ти ниједну.

- Ја сам шири, ти си ужи.
- Јеси шири, ал' ја дужи...

- Без струје смо ми у граду
две кутије на отпаду.

- Без струје смо што нас
жари
истрошени коњи стари.

На прозорском стаклу ле-
дени кристали су цртали
најлепше сликовнице мог
детинства.

А оно што је определило
моје будуће занимање је
вакцинација или цепање.

У то време се вакцинисало
помоћу чедичног пера, пера
за мастило и туш...

Вакцина се примила као
што сам се ја "примио" на
цртање

Школе које сам завршио
биле су веома удаљене од
уметничке школе.

Више од тридест година
сам професионални кари-
катуриста.

Цртам за "Вечерње но-
вости."

Кратко време сам био
директор " Дизајн центра
Новости'

Илуструјем уџбенике и
дечје књиге.

Правим играчке..

Члан сам УЛУПУДС-а.

Моје карикатуре се налазе
у музејим и приватним
колекцијама широм света.

Тошо Борковић

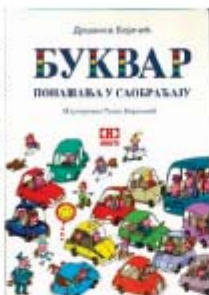
ПРЕДСТАВЉАМО КЊИГУ...

Буквар понашања у саобраћају,

Душанка Бојичић;

(Вечерње новости, Београд, 2007)

Обновљена брига за дечију безбедност у саобраћају последњих десетак година, резултирала је и објављивањем песничке књиге Душанке Бојичић „Буквар понашања у саобраћају“ 2007. године.

О едукативном значају једне овакве публикације не треба посебно ни говорити јер је безбедност најмлађих у саобраћају веома важно питање. Урбани живот деце данашњице намеће потребу да се у образовно-васпитном процесу више бавимо понашањем деце у саобраћају. Објављивање једне овакве књиге омогућава и родитељима, васпитачима и наставницима да на лак начин приближе деци садржај из ове животнo важне области.

Буквар отвара песма гост-песника Љубивоја Ришумовића „Саобраћај са душом“, којом познати песник препоручује књигу за штампање. Ауторка у овој песничкој књизи уједно забавља и поучава мале читаоце, упознаје их са основним појмовима у саобраћају али и са правилима понашања. Ауторка полази од безбедности деце у аутомобилу:

*„Чим седнеш у кола,
ништа не отежи,
сигурносни појас,
око себе вежи.“*

(Чувари живота)

Посебну пажњу посветила је кретању пешака, посебно ђака на улици, учењу саобраћајних знакова и функцији лежећих полицајаца, семафору као и правилима везаним за правилно растојање међу возилима, њиховом заустављању и паркирању. Ова песничка књига од 54 песме, које су поређане по азбучном реду, на најлепши начин учи најмлађе да поштују саобраћајне знаке, учи их правилима понашања у саобраћају и култури, како возача тако и свих осталих учесника у саобраћају.

Буквар има поред забавног, едукативни и васпитни карактер јер децу одвраћа од алкохола („Возач и алкохол“), а у песмама „Љубазност“, „Бонтон за возаче“, „Културно дете и улица“ учи их да буду не само љубазна и културна, већ и опрезна, стрпљива и промишљена, али и да чувају своју околину од загађења тако што неће бацати отпатке из возила:

*„Они, које пут иза њих води,
крију погледе од срамоте,
не могу уздивати у природи,
јер уместо лепоте виде ерозне.“*
(Екологија)

Књига је намењена деци млађег узраста, предшколцима и младјим основцима а на крају књиге налазе се слике саобраћајних знакова са објашњењем, па се деца упознају са значењем двадесетак знакова. Пошто прочитају књигу и у 1 песме науче правила понашања у саобраћају, деца могу своје знање проверити решавањем квиза који затвара ову изузетно корисну књигу. Књигу је изузетно лепо илустровао Тошо Борковић.

Јајана Цветковић Лазин

ПРЕДСТАВЉАМО КЊИГУ...

ЧУВАРИ ЖИВОТА (ПОЈАСЕВИ)

Чим седнеш у кола,
Ништа не отежи,
Сигурносни појас
Око себе вежи!

Боље је да не знаш
Све несреће нове,
Он сигурност даје,
Чим се тако зове.

Возачи нек' знају
Откуд ветар дува:
Ко свој појас веже,
Њега и Бог чува!

ГДЕ ПРЕЋИ УЛИЦУ

Прелази су за пешаке
што имају своје цаке
исцртану стазу белу
к'о да видиш зебру целу.

Баш том „зебром“ треба ићи
на супротну страну стићи
на зелено светло прелази
семафор те онда пази.

КУЛТУРНО ДЕТЕ И УЛИЦА

Културно дете
улицом кад иде
понаша се fino
да сви лепо виде.

Fino на улици
као и у школи
жели да га друштво
поштује и воли.

Не скаче не јурца
никоме не смета
нема ништа лепше
од финог детета.

СЕМАФОР

Семафор трепће у сваком граду,
Возачима улива сигурност и наду!

Црвено - стани, жуто - опрез лак,
Зелено - крени, и биће срећан свак!

Нема подвале и нема лажи,
Семафор тражи да се уважи!

Бојама лепим свима се јавља,
Па се саобраћај успешно обавља!

РАСКРСНИЦА

Кад дођеш на раскрсницу,
Где улица није тесна,
Ако нема семафора
Предност има онај здесна!

Ако видиш троугао,
Или знак СТОП са десне стране,
Онда пусти сви да прођу,
Па ти крени, натенане!

ОПРЕЗ НА ПУТУ

Опрезност је потребна
путем кад се креће
као кора хлеба
ко' мирисно цвеће.

Опрезност на путу
култура покреће
надахњује душу
сестрица је срце.

Душанка Бојичић

ДЕЦА БАЈКОПИСЦИ

ЈА У САОБРАЋАЈУ

Врло често, због непажљивости и необазривости возача и учесника у саобраћају долази до разних несрећа.

Свако у возило улази на своју одговорност, али некада због неодговорних страдају недужни. Када сам се враћала са летовања на аутопуту се направио велики застој и гужва. Видела сам возило хитне помоћи и знала сам да нешто није у реду. Када се колона полако кретала, размишљала сам шта ли се догађа на почетку. На путу је била разбијена одећа и два отворена кофера. Било ме је страх да гледам, али знам само да је предњи део аута био улубљен и уништен, то је био застрашујући приказ.

Следећег дана на вестима причало се о тој несрећи. Догодило се то да је један возач великом брзином ударио аутомобиле у којем се налазила породица, која нажалост није преживела. То доказује колико су људи непажљиви у саобраћају и да свака мала грешка може довести до невоље. До несреће долази такође и због умора и деконцентрације возача.

Ја се трудим да будем пажљива у саобраћају и на тај начин олакшавам и себи и другима.

Магдалена Стојановић VI,
ОШ „Станислав Бинички“, Јасика

ЈА У САОБРАЋАЈУ

Улога деце у саобраћају је да се безбедно крећу и поштују прописе. Али малишани пре свега треба да буду опрезни. Велики број деце путује од куће до школе превозним средствима, као што су аутобуси, аутомобили и бицикли...

Дешавају се и саобраћајне незгоде. Саобраћајне незгоде се дешавају претицањем једног или више возила, пребрзом вођњом, наглим кочењем... Једном сам била са другарицом до града и на путу кући десила се саобраћајна незгода. Човек који је возио камион сударио се са човеком на мотору. Дошла је полиција и хитна помоћ, али човек који је био на мотору, нажалост није преживео. Пошто је колона била велика, а нама се журило кући, позвала сам своју маму и рекла јој да дође по нас. Када смо пролазиле проред тог призора нисмо могле то да гледамо, па смо окренуле главу на другу страну. Убрзо је стигла моја мама и одвезла нас кући.

Не бих да лажем, погледала сам тај приказ на тренутак. Било је грозно. Ту слику никада нећу моћи да избришем из главе. Када се налазите у саобраћају будите опрезни, увек!

Марта Павловић VI,
ОШ „Станислав Бинички“, Јасика

ДЕЦА БАЈКОПИСЦИ

ЈА У САОБРАЋАЈУ

Да бисмо се снашли у саобраћају треба да знамо основна правила. О томе можемо да слушамо на телевизији у школи и код куће, и то треба да поштујемо.

Седам у колима на задњем седишту и посмаграм. Око мене седе мени позната лица. Нека су млађа а нека старија. Свака лица су замишљена и некуда журе. Понекад замишљена и у тој журби забораве на опрезно понашање у саобраћају. Такве грешке некемо угрозе живот. Зато сви учесници у саобраћају треба да буду опрезни и стрпљиви. Ја као и сва деца учесници у саобраћају треба да поштујемо саобраћајна правила. Наша помоћ је у томе да се крећемо левом страном, да улицу прелазимо на пешачком прелазу да поштујемо семафор и увек сачекамо. Свака наша игра на улици може, да угрози нас, а и возача. Због тога не би требало на улици да се играмо, да претрчавамо улицу, да се играмо док ходамо улицом, што је нама можда занимљиво, али је у ствари опасно. Зато ја као учесник у саобраћају враћајући се из школе утичем на другарице и другове да се крећемо у колони и пазимо на аутомобиле.

Сви учесници у саобраћају треба да буду савесни, опрезни, стрпљиви и пажљиви да би избегли трагедије и незгоде. Због безбедности свих нас. Поручујем и молим све учеснике у саобраћају да поштују правила да буду стрпљиви и толерантни.

Анђела Савић VI,
ОШ „Станислав Бинички“, Јасика

Пола Арсић

ДЕТЕ У САОБРАЋАЈУ

Кад год погледам око себе видим људе који журно журе у својим аутомобилима. Често себи постављам питање: „Куда то журе?“ Сваки човек има своју причу и разлог зашто нешто ради.

Неретко размишљам о томе како су саобраћај и саобраћајна средства унапредили човека али су такође веома и одмогли. Људи мисле да све што хоће могу да добију уз минималан напор. Волим што живим у селу јер је живот тамо мирнији и спорији. Кад год изађемо у саобраћај и ми учествујемо у њему и свака грешка некемо може да одузме живот, довољно је наћи се на погрешном месту у погрешно време.

Важно је поштовати прописе у саобраћају, јер тако чувамо и свој и туђе животе.

Мајда Миловановић VI,
ОШ „Станислав Бинички“, Јасика

Доротеја Бошковић III

РАЈКО ЈОЛИЧИЋ

ПРАВИЛА

Правила те чувају,
зато од њих не бежи,
појас је врло важан,
зато се прописно вежи!
Срећан пут
са осмехом на лицу.
Опрез,
дјеца прелазе улицу!
Ми смо искре живота,
ми смо малени свици,
нипошто се не смеје,
играти на улици!
Ко год вози
мора да пази,
да у возњи
ни мртва не згази!

МИЊА ИЛИЈЕВА

УПОЗОРАВАЈЋА ПЕСМА

Не иди у саобраћајну бујину,
пази како прелазиш улицу.

Погледај лево, погледај десно,
да те не појурн возило бесно.

Ауто сва, к'о страшни бикови,
на црвено баш појуре сви.

И када семафор зашмирка жуто,
може да налети ауто луто.

Ти стани и мирно сачекај,
да лудој трни дође крај.

Тек када зелено око намигне,
да пређеш слободно, ред ти стигне.

АЛЕКСАНДАР ВУЧО

МОЈ ОТАЦ ТРАМВАЈ ВОЗИ

Мој отац, кад трамвај вози,
Стоји на једној ноzi,
А другом ногом звони
Да се са клизаве шине
Несташно дете скине;
Он грчи ногу и звони
Да пsetо не погине;
Он звони, звони и звони
да се са дуге пруге
Уморан радник склони.

Ујутру, кад пођем у школу,
Ја први угледам трољу,
Ја први угледам где стење
Трамвај који се пење;
И кликнем: „Ено га иде!“
Да другови моји виде
За бремзом, у пуном сјају,
Мог оца у трамвају.

Али кад стигну смене
И отац кући крене
Ја знам да га боле вене
на тролеји, окорелој ноzi
На којој трамвај вози.

Ноћу, кад трамваји замру,
И помру суморне мисли,
Не спава отекла нога
Коју су болови стисли.

Мој отац, кад трамвај вози,
На болесној стоји ноzi,
Па ипак он вози и вози...
Стотине људи дневно
Путеје и ноге одмара,
Стотине људи дневно
На ручак стигне брже,
Стотине људи дневно
Новине мирно отвара,
Прстом на прозору шара,
Смеје се и разговара...

Мој отац вози и вози
Стотине људи дневно.
Он вози, вози и вози
На својој болесној ноzi.

МИЛОВАН ВИТЕЗОВИЋ

ПУТЕВИ

Пут се може срести свуда,
то је право што кривуда.

Путевама раскрснице
ко дрвету што су гране.

Путеви су као птице
које прхну на све стране.

ДЕЈАН АЛЕКСИЋ

НА УЛИЦИ (одломак)

А на улици бука и граја;
Хиљаду боја, звукова лица,
Повици, журба, врева без
краја;
Укратко, као свака улица
Тесна од густог саобраћаја.

О, како страшно то бити мора
Једноме Зрну што се котрља,
Ко усред неког олујног мора,
По тротоару масном од мрља,
Испод трооког семафора.

Управо у том злокoбном часу,
Кад схвати да му се пише
црно,
И сви на свету далeчки да су,
Ипак је наду познало Зрно
У пријатељском једном гласу:

„Здраво, друшкане!“ Каквог
ли чуда -
Беше то неки непознат створ
Који се нађе ту однекуда,
Спреман да започне разговор.

„Ко си ти?“ упита зрна смело.
„Не личиш ми на ствари
скупе,
И зашто ти је округло тело
Пробушено са четити рупе?“

„Рупе ко рупе; то чудно није;
Тако се дугме лакше пришије.
А ја сам дугме с једног капута
На ком је седморо браће моје,

МОМИР ДРАГИЋЕВИЋ

СЕМАФОР

Чудна справа
која мења боје,
у кутији заједно
црвена, жута и
зелена стоје.

Кад се наљути црвена плане, -
све што се креће на тренутак стане.
Умукну птице, шкриле кочице
аутобуса, теретњака...

Семафор је будилник за ђака

Жуте боје девојчице воле.
Зелена је слободан пут до школе.
Весело почиње час првака

Семафор је будилник за ђака

ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ

ВОЖЊА

Возимо се. Покрај пута
разасута села леже.
Ки потоци после буре
коњи јуре,
лете, беже.

Врх потока и шипрага
топла, блага
вечер пада.
Возимо се. Сања цвеће;
мирис слеће
са ливада.

Гле, сеоске куће беле
као стреле
тек пролете.
Поред пута стабла вита,
шибље, жита,
лете, лете.

Гле, почињу и светлаци,
лете знаци,
да се пале,
и из магле трепте свие
као живе,
звезде мале.

По бескрајно нежном, меком
и далеком
небу плаву
насмејани месец блуди,
што на људи
личи главу.

Возимо се. Покрај пута
разасута села леже.
Ки потоци после буре
коњи јуре,
лете, беже.

Припремио Момир Драгићевић у сарадњи са
Јеленом Перковић (Делце одљење Народне
Библиотеке Крушевци)

БОЖИДАР ТИМОТИЈЕВИЋ

ШТА ЈЕ ТО АУТОСТРАДА

Пужевн из једног далеког села
питали пријатеље из града:
„Нек ваша мудра кажу нам
чела
шта је то аутострада?“

Врабац им први одговорио,
први од свију прица:
„Браћо пужевн,
аутострада је једна дуга травка
на чијем почетку или крају,
уместо зрнелва и бобица,
црвени кровови неког града
у небо расту и цветају.“

Други одговор поштар донео
из топлих бара поред града,
од роде - речног полицајца:
„Аутострада је река сива
што ваздан тече у оба правца,
а сваки ауто што по њој плива
то вам је уместо - жапца“.

На крају дечаци из наше школе
одговор дали без по муке:
„Аутострада,
драги пужевн,
то је када се два бела града
држе за руке
због тога што се другарски
воле...“

СРЂАН ЖИВКОВИЋ

ПОЗОВИ ЧИКУ У ПЛАВОМ

Кад је на путу до школе гузва
ауто јуре ти муњин главом
потражи помоћ на правом месту -
Позови тада чикку у плаво!

Кад видиш какве злочесте ствари
а ти тад задртиш као пред лавом
буле л' тад страха на твоје лицу;
Позови тада чикку у плаво!

Кад људи чине и лоше ствари
хотају шарком зеленом травом
отпатке разне банају свуда...
Позови тада чикку у плаво!

Кад у животу приметити неког
да није увек на путу правом
Ти бузи храбар истину рещи
и тад позови чикку у плаво!

ИСТОРИЈА ДАБЛДЕКЕРА

Разгледница из Лондона

Први даблдекер био је направљен од дрвета и појавио се у касном 19. веку. У почетку називани су омнибус. Коњи су покретали омнибусеве и за тај посао су била потребна 3 коња. Имао је 42 седишта и такође је био дрвен. Интересантна чињеница је да су карте за горњи спрат биле дупло јефтиније. Најбољи поглед на Лондон је био са даблдекера. То је разлог што су они постали популарни.

Последњи аутобус који је (икада) вучен од стране коња у Лондону функционисао је до 4. августа 1914. године. У руралним деловима Енглеске наставили су да функционишу до 1932. године.

Са открићем аутобуса са мотором постали су веома популарни. Даблдекер је имао велик утицај на културу. Прва особа која је возила даблдекер на моторни погон је у ствари била жена-Филис Томпсон. Они су постали део енглеске традиције. Били су црвене боје и њихова употреба се проширила кроз Енглеске колоније: Хонг Конг, Сингапур, Јапан, Француску...

Временом даблдекери су еволуирали и прекретница је била 1954. године, када је уведен Рутмастер (господар пута). Од тада је аутобус константно напредовао како у дизајну, тако и у механици.

Никада ниси променили оригиналну идеју. Модерни даблдекери се користе у целом свету и доступни су у стотинама другачијих дизајна. Постоје два главна дизајна: транспортна варијанта са затвореним кровом и туристичка варијанта са отвореним. Највећи даблдекер је дуг 15 метара и висок је 5,5 метара.

Надамо се да ћемо их једног дана видети на улицама нашег града.

ИСТОРИЈА ДАБЛЕДЕКЕРА

HISTORY OF DOUBLE DECKER BUS

The first double – decked bus was made out of wood and it appeared in late 19th century. At first they were known as “omnibuses”, The Omnibus was moved by horses and it took three horses for that job. It had 42 seats and it was made out of wood. Interesting fact is that the ticket for the second floor was double cheaper . The best sight of London was from the top of Double Decker Bus. That is why they became very popular.

The last ever horse drawn bus in London operated on August 4th ,1914. In more rural areas of England they continued to operate till 1932.

With invention of engine operated buses they became very popular. Double Decker had a big cultural impact. First person to drive motor-powered Double Decker was actually a woman-Phyllis Thompson.

The bus became a tradition . It was coloured in red and their use expanded through English colonies – Hong Kong, Singapore, Japan, France ...

With time , Double Decker evolved and the turning point was back in 1954, with the introduction of Routemaster London Bus. Since then the bus has been constantly improving in design and mechanics.

They have never changed the original idea. Modern Double Deckers are in use all over the world and are available in hundreds of different designs. There are two main designs: transport variant with closed top and tourist variant with open top. The biggest Double Decker is long 15 metres and its height is 5.5 metres .

One day we hope to see them on the streets of our city!

САСТАВИЛИ: Немања Здравковић, Михајло Маринковић, Катарина Ужаревић, Миа Петровић, Нина Марковић, Ана Миленковић, Анђела Јолић, Алекса Филиповић, Стефан Јовановић, ученици ОШ „Станислав Биначки“, Јасика уз помоћ професора енглеског језика Верољуба Томића.

ПРИЧА

ЗИТИН ОПАСНИ ПОДВИГ

Лука сваког јутра има проблем. Тражи леву патику. Или тражи десну чарапу. Зна кога да зове:

-Зита, врати патику!

-Зита, где је чарапа?

Зита је, погађате, Лукин пас. Он му је и другар и чувар. Зита воли да се игра. Воли да зачикава Луку и да му крије обућу. А зна и кад треба да је врати, да не закасне у школу.

Добро сте чули. Да они не закасне. Свакога јутра Зита отпрати Луку до првог семафора. Застану, сачекају зелено светло. Зита га ухвати за рукав, преведе на другу страну улице. Онда, кад јој зелено око семафора намигне, Зита се врати. Лука јој махне а она му ушима узврати. Он оде у школу а она кући.

Прошлого петка Лука чека да га Зита ушима поздрави. Светло семафора трепери жуто. Зита се неочекивано устреми на средину прелаза и зграби неку тамну грудвицу у уста. Црвено прети. Аутомобили затрубисли. Лука баца ранац и очајно довикује: - Пазите, пазите! Последњим скоком на тротоар Зита је избегла неки луди цип. Испустила из уста црну грудвицу која процвиле: мјау! Зита се окреће ка другој страни улице, клима главом и ушима као да каже:

-Лука, све је у реду.

Лука заборавља школски дан. Враћа се. Грли Зиту и плаче, док му она лиже дланове. Раздваја их једно: мјау, мјау. Зита га моли погледом. Све троје одлазе кући. Школа ионако неће побећи. А тата ће разумети.

Мала мјау добила је име Цица маца. Зита и даље сакрива Лукине чарапе. Цица их враћа на место. Зита се љути, као, па шапом Цицу опомине. Кад претера, она јој фино језиком направи фризуру.

Лука их воли обе. Иако не може да заборави дан када је маца упала у њихов живот. Не би желео да се слично понови. Ни једном од њих. Никоме.

ПРИЧА

ЛЕВО, ДЕСНО, ПА ОПЕТ

Мој син је мали као тек излегло жуто пиле. Пренежан је. Понекад ми се чини да бих га најрадије ставио на длан и тако свуда носио и штитио. А време не чека. Ето, само што није кренуо у школу, а до школе: безброј прелаза, раскрсница, зебри, окретница.

Јесте ли некад видели пиле које се само излегло? Оно жури двориштем, чини се, брже од било ког метка, било које муње, као поток у пролеће. Такав је и мој малишан. Не смирује се. Трк препун радости за њега је ход. Све би да уради одједном, а не гледа ни десно, ни лево.

Сине, кроз живот се не корача само право, и није све само радост, и осмех. Не може се ни све урадити одједном. Свакакав грабљивац вреба у овој шуми у коју ступаш отргнувши се из мог крила. Нека ти то не спута трк, али пази. Добро се пази!

Зато ти причам ову причу. Кад је тата био као ти, имао је баку која га је чувала док није кренуо у први разред, и коју је волео највише на свету, а онда је кренуо у школу и није могао да често иде код ње. Једном је баку, враћајући се са часова, видео на другој страни улице и потрчао јој у сусрет без размишљања. Звук кочница тати је следно сву крв у телу, толико да га до данас памтим с језом. На сву срећу, неки чика, који је тада био као твој тата сада, а који је сада већ, надам се, одавно дека, прикочио је у месту. Његове кочнице биле су добре, његова душа није мислила само на себе.

Ана Младенов

Хвала ономе ко га је послао ту, па су ми очи препуне боја и дан-данас се радујем гледајући те како растеш. Тада сам научио једну од најважнијих животних лекција, ону коју ћемо данас нас двојица учити.

Аутомобили су све већи, јачи, страшнији, а они који их возе све мање мисле на оног с друге стране. Ти си ми нејак, мали, али имаш своје оружје да се одбраниш од тих звери из ове страшне бетонске џунгле. Погледај лево, погледај десно, па понови. Тек када баш ни са једне ни са друге стране нема брекћућих гвоздених чудовишта, крени. Сваки прелаз је борба, сваку од њих ћеш добити ако се придржаваш овог правила, најједноставнијег на свету. Семафору, такође, никако не веруј превише, него опет: лево, па десно, па опет. Има и оних којима зелено светло не значи много. Већ сад треба да знаш да постоје. Пажљиво гледај. Када је жуто и црвено, укопај се у месту. Ни макац. Не жури на размену сличница, биће их још много. Нека утакмица почне без тебе, играће се друга, боља. Само полако, твој живот је само твој и ништа што пожелиш ти неће побећи, само га паметно пожели и сачекај да жеља, као најслађа воћка, добро сазри.

Када ниси уз мене, тата увек мисли на тебе, брине: да ли си гладан, жедан, да ли ти је топло, можеш ли да напишеш домаћи, јеси ли успео да решиш задатак... Ако знам да си наоружан стрпљењем, да гледаш лево и десно, размишљаш, да не даш гвозденим зверима, избегавајући их највештије, да ти се приближе, тата мирније чека да га с врата обасја твој осмех. Да може снажније да се бори са својим зверима.

АФОРИЗМИ

Кад бицикл изгуби идентитет, постаје тротинет!

Данас је дан дејких права.
Цео разред је прошао кроз црвено!

Не знам ништа о саобраћају.
Ја сам ђак пешак.

Школска торба ми је огромна.
Велика је као гепек татиног аутомобила.

Мој тата је пилот.
Он има најбољи поглед на свет.

Тротинет је бицикл са бебастиим точковима.

Знам шта је шлепер.
То је камион на квадрат!

Порука возачима:
Успорите поред школе, не будите лоши ђаци!

Зелено, то је на семафору моја омиљена боја.

И мој тротинет је нека саобраћајна керсеџка.

Да ли је и саобраћајна зебра афричко дете?

Жао ми је лежећег полицајца.
Колико само аутомобила дневно пређе преко њега.

Тата је платио казну.
Каже да није био крив. Мало је попио, па је видео дупло!

Мој тата није положио возачки испит, али онако, баш добро вози.

Јуче је мој отац промашио семафор и успешно погодио контејнер.

По кући се непрестано вртим у круг.
То је мој кружни ток.

Семафор је светлеће дрво.

Ивко Михајловић

ПРЕДСТАВЉАМО КЊИГУ БОРБА ПРОТИВ БЕЛЕ КУГЕ

*Момир Драгићевић, Небојша Лапчевић: Зашто рода небом хода
Народна библиотека Крушевац, 2015.*

Песничка инспирација је неискрпна и непредвидљива. Песници нас увек изненаде неком новом идејом, о којој смо можда и размишљали, али површно и, онако, усут. Црепни енергију из језика, неком, само њима знаном, унутрашњом енергијом крећу у реализацију замишљеног плана, пратећи лепоту језика и узвишености идеја.

Мома Драгићевић и Небојша Лапчевић су, захваљујући свом песничком инстинкту, читаоцима понудили, и млађим и старијим, једну оригиналну панораму дечје поезије са темом о „белој куги“ под насловом „Зашто рода небом хода“. Између корица, ове лепо илустроване књиге (Јелена Ивановић), нашла су се велика имена поезије за децу: Јова Јовановић Змај, Десанка Максимовић, Душко Радовић, Љубивоје Ршумовић, Добрица Ерић..., као и крушевачки песници Слободан Стевовић,

Бранислав Л. Лазаревић, Љубиша Ђидић, Александара Лукић и аутори књиге.

Уз ову занимљиву књигу, аутори су ову идеју проширили организујући округли сто са истом темом 24.6.2015. године у читаоници библиотеке. У панел дискусију, борба против „беле куге“, одазвале су се и крушевачке институције: као носилац идеје Часопис „Багдата за децу“, Центар за социјални рад, Матична служба града Крушевца, установа „Ната Вељковић“, Крушевачка православна спарација са владиком Давидом, крушевачки књижевници.

Књизи и округлом столу су претходиле манифестације под називом „Рода фест“ у организацији редакције „Багдата за децу“ и Народна библиотека Крушевац, чији су идејни творци Мома Драгићевић и Небојша Лапчевић.

В. Стамболија

Појошло се на зебру...

Миливоје Митровић дигл. графичар из Ваљева слика „Зебру“ на зебри (пешачки прелаз КЦК-а и гимназије) 2009. година, а надгледа Мома Драгићевић

ПОЕЗИЈА

ОЛИВЕРА ЦВЕТИЋ

ПОШТУЈ ПРАВИЛА

Кад сам у град кренеш
гледај пажљиво, не да бленеш
тротоаром сигурно гази
преко зебре улицу прелази

Возила улицом јуре
одрасли касне, увек журе
по прописима мораш ићи
на циљ је важно читав стићи

А ако зебре нема
тек, не сме да се дрема
погледај лево, затим десно
правила поштуј, савесно

ДОБРИЦА ЕРИЋ

ДРУМ

Кроз шуме жита
кроз брашна облачак
и кроз кљуџ певца

Провлачи се
конец дугачак
од Милановца
до Крагујевца.

РУСОМИР АРСИЋ

САВЕТ ДЕЦИ

Видим са се тискаш,
грчиш,
улицу би да претрчиш.

Мислиш да си Нека сила,
Па пресечеш пут возила.

Та владај се већ по ђачком,
прелази се на пешачком.

..

Бициклом се не залећи
крај возила, ко играчку
возиш пони ил тркачку.

На пешаке сикћеш, вичеш,
И кола би да претичеш.

Разумно се владај, крећи,
Бициклом се не залећи.

ОЛИВЕР МИЛАДИНОВИЋ

БАКУ ПЕШАКУ

Када путем идеши
До сеоске школе,
Крени левом страном,
То возачи воле.

Да сигуран будеш,
Да се боље видиш,
Прслук ти обуци,
Немој да се стидиш,
Јер када мрак падне
И ветар кад дува,
Фар њега осветли
И главу ти чува.

И запамти ово:
„путем игре нема!“,
Ако будеш слушао,
Неће бит проблема,
А да не би бринули
Ни мама ни тата,
Ти држи за руку
Свога млађег брата.

Када пут прелазиш,
Гледај лево, гледај десно,
Возила кад нигде нема
Знај да неће бити тесно.

И запамти речи ове
Да сви децу добру воле,
Када знају како иду
Све од куће
Па до школе.

АЗБУКА САОБРАЃАЈА

АУТОМОБИЛ

БЕЗБЕДНОСТ ДЕТЕТА

ВОЗИЛОМ УПРАВЉА ВОЗАЧ

ГЛАВНИ ЗНАК ПЕШАЧКОГ ПРЕЛАЗА

ДЕЦА НА ПУТУ

ЉАК ПЕШАК

ЕДУКАЦИЈА УЧЕСНИКА У САОБРАЃАЈУ

ЖИВОТНА СРЕДИНА

ЗЕЛЕНО СВЕТЛО, ЗЕБРА

ИСПРАВНОСТ ВОЗИЛА

ЈАВЉАЧ ПОЖАРА, ПРОТИВПОЖАРНИ АПАРАТ

КОЧНИЦА, КОЛОВОЗ

ЛЕЖЕЋИ ПОЛИЦАЈАЦ

ЉУБАЗНИ ВОЗАЧ АУТОБУСА

МОТОЦИКЛ, МИМОИЛАЗЕЊЕ

НЕПРОПИСНО ПАРКИРАЊЕ

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО ПЕШАК

ОКРЕТНИЦА, ОБИЛАЗНИЦА

ПЕШАЧКИ ПРЕЛАЗ

РАСКРСНИЦА

СЕМАФОР, САОБРАЃАЈАЦ

ТРОТОАР, ТЕХНИЧКИ ПРЕГЛЕД

ЉАК, БЕЗ МОБИЛНОГ У ВОЖЊИ!

УУУ! УЛИЦА

ФАРОВИ

ХИТНА ПОМОЋ, ПРВА ПОМОЋ

ЦИТАДЕЛА, НАДВОЖЊАК

ЧОВЕЧЕ МАЉИ, ВЕЖИ СЕ!

ЦАБА БРЗА ВОЖЊА! ЧУВАЈ СЕБЕ И ДРУГЕ У САОБРАЃАЈУ!

ШКОЛА ЗА ВОЗАЧЕ

*Понос нашег града вишеструки шампион аутоспорта
Дарко Божиловић (1982)*

АНКЕТА

ШТА ЗНАШ О САОБРАЋАЈУ?

1. *Правила лепог понашања стара су колико и људи, мењају се и допуњају вековима; да ли се она односе и на понашање у саобраћају (заокружи тачан одговор):*

- a) односе, јер изражавају културу једне средине
- b) не односе се на област саобраћаја
- v) односе, али је то ствар сваког појединца

2. *Лепо понашање у разговору подразумева изостављање псовке; да ли то важи и за понашање у саобраћају:*

- a) не, не односи се на лепо понашање у саобраћају
- b) односи се, јер је саставни део опште културе сваког човека
- v) зависи од тренутног расположења и ситуације

3. *У саобраћају је најважније:*

- a) возило
- b) време
- v) човек

4. *Шта је најчешћи узрок саобраћајних незгода:*

- a) непажња
- b) пребрза возња
- v) безбрижност

5. *Да ли је понашање возача за воланом одраз његове културе као и у осталим међуљудским односима:*

- a) јесте
- b) можда
- v) није

6. *Да ли безобзирна возња (кроз баре и прскање пешака) спада у:*

- a) несмотреност
- b) себичност и силеџијство
- v) задовољство

7. *Да ли чисто и опрано возило (спада у лепо понашање у саобраћају:*

- a) не, не спада
- b) да, свакако
- v) како кад

АНКЕТА

8. *Шта је најпристојније за воланом:*

- a) поштовање саобраћајних прописа
- b) уважавање познатих личности
- v) да се не конзумира алкохол

9. *Да ли возачи обавезно морају поштовати зебру:*

- a) зависи од ситуације
- b) да, јер возач увек треба да заштити пешака
- v) не

10. *Да ли при дугој војњи треба пушити у аутомобилу:*

- a) не, никако
- b) зависи од расположења
- v) треба

11. *Како се треба односити према аутомобилу из другог града или државе, ако вози неодлучно:*

- a) пожуривати га светлосним и звучним сигнаlima
- b) бити толерантан и ако треба пружити помоћ
- v) псовати га и вређати, што успорава и онако густ саобраћај

12. *Где се у граду прелази улица:*

- a) где ко стигне
- b) кад семафор даје знак зелено и тамо где је зебра
- v) зависи од журбе

13. *Како се иде тротоаром:*

- a) десном страном у смеру кретања
- b) хаотично, час лево час десно
- v) левом страном у смеру кретања

14. *Како родитељ поступа кад иде са малим дететом улицом:*

- a) пусти га да трчка испред њега
- b) води га за руку
- v) остави иза себе да трчка

15. *Да ли улицу треба претрчавати чим спазимо да нема возила:*

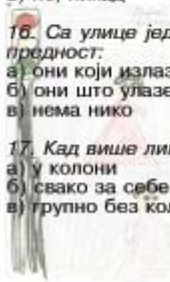
- a) да
- b) како кад
- v) не, никад

16. *Са улице једни улазе а други излазе из зграда, фирми, продавнице, ко има предност:*

- a) они који излазе
- b) они што улазе
- v) нема нико

17. *Кад више лица иде тротоаром заједно (екскурзија, излет)*

- a) у колони
- b) свако за себе
- v) групно без колоне

Илустрације Вртић „Вук Караџић” васпитач Ивана Одовић

1

2

3

4

13

12

11

14

15

21

20

19

